

ת"פ 23242/05/17 - מדינת ישראל - המחלקה לחקירות שוטרים נגד יונס בן מחמד אעסם

בית משפט השלום בבאר שבע

31 ינואר 2019

ת"פ 23242-05-17 מדינת ישראל נ' אעסם
תיק חיצוני:

לפני המאשימה	כב' השופט רון סולקין
נגד הנאשם	מדינת ישראל - המחלקה לחקירות שוטרים ע"י ב"כ מתמחה גל דהן
	יונס בן מחמד אעסם ע"י ב"כ עו"ד זוהר שפק

פסק דין

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה, בניגוד לסעיף 280 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן 1/ת, בהן הורשע הנאשם במסגרת הסדר טיעון, בהיות הנאשם קצין משטרה, בדרגת פקד, המשרת במשמר הגבול, בתאריך 12/09/15, סמוך לשעת חצות, נעצר על ידי פקחי רשות הטבע והגנים, לאחר שנצפה נוהג ברכב הסורק את השטח באמצעות זרקור, ועלה חשד, כי מעורב בצייד בלתי חוקי.

הפקחים נגשו לרכב, אחד הפקחים הזדהה בשמו ובתפקידו באמצעות תעודה והודיע לנאשם וליתר הנוכחים ברכב, כי הם מעוכבים בחשד לצייד בלתי חוקי. הפקחים החלו לערוך חיפוש ברכב.

במהלך החיפוש, טען הנאשם כלפי הפקחים, כי הם פועלים שלא בסמכות. הנאשם התבקש להזדהות והציג תעודת מינוי משטרתית בתוך ארנקו, אך סירב להוציאה מארנקו ולמסרה לידי הפקחים, על אף הקושי להבחין בפרטים הרשומים בה, בתנאי השטח החשוכים.

בהמשך, אמר הנאשם לאחד הפקחים: "אל תתקשר אלי יותר, העבודה ביננו נגמרה".

הנאשם התקשר ליומנאי במפקדת יחידת מג"ב בה משרת וביקש לברר פרטים, במסוף המשטרה, אודות אחד הפקחים

או רכבו. הבדיקה לא בוצעה.

הנאשם התקשר גם למוקד 100 של המשטרה, הציג עצמו כקצין משטרה ודיווח על רכב, שכמעט התנגש ברכב, ועל פקח הדורש לעצור אותו. הנאשם דרש, כי למקום תישלח ניידת ממשטרת ישראל. במקביל, פנה לאחד הפקחים ואמר לו, שהסתבך, משום שפעל ללא סמכות וכי מיד תגיע ניידת לעצור אותו. הנאשם התקשר פעם נוספת למוקד 100 וביקש לזרז הגעת הניידת.

במהלך תחקור יושבי הרכב על ידי הפקחים, נתבקש הנאשם להציג סרטונים שצולמו, במהלך האירוע, במכשיר הטלפון החכם שלו, וסירב לכך מספר פעמים. הנאשם נתבקש למסור את מכשיר הטלפון האמור, בהתקיים חשד סביר, כי מכיל ראיות רלוונטיות ונתרצה לעשות כן, רק לאחר מספר פעמים בהן נתבקש, כשקודם לכן - סירב.

ארבעה ימים לאחר האירוע, פנה הנאשם, טלפונית, אל חוקר המחוז ברשות הטבע והגנים וביקש לקבל בחזרה את מכשיר הטלפון החכם האמור. כשסורב, הגיב בכך שאמר לממונה על החקירה, כי הוא "עושה טעות".

בהתאם לכל האמור נטען, כי הנאשם עשה שימוש לרעה בכוח המשרה.

בין הצדדים נקשר הסדר, במסגרתו תוקן כתב האישום, אשר בתחילה, ייחס לנאשם עבירות נוספות.

בהתאם להסדר, הופנה הנאשם להערכת שירות המבחן למבוגרים.

במסגרת ההסדר, הגבילה המאשימה עתירתה העונשית לעונש מאסר בפועל בן 6 חדשים, לריצוי בדרך של עבודות שירות; ואילו להגנה - נתאפשר לטעון כראות עיניה. בנוסף, סוכם, כי שירות המבחן יתייחס לשאלת הרשעת הנאשם בדין, תוך שהתביעה מסרה, כי תעמוד על הרשעתו.

ראיות לעונש

מי מהצדדים לא הגיש ראיות לעניין העונש בתיק זה.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בעניינו של הנאשם הוגש תסקיר, המפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 45, חי בזוגיות עם ידועה בציבור, אב לשלושה.

הנאשם נולד בישוב תל שבע, התנדב לצה"ל ושירת שירות מלא ביחידה קרבית בחטיבת גבעתי.

עם שחרורו, התגייס למשטרת ישראל, משרת מאז ועד היום, במשך 23 שנה.

כיום משמש כמפקד חבל בני שמעון במשמר הגבול.

במהלך שירותו, השלים לימודים לתואר ראשון באוניברסיטת חיפה.

אמו של הנאשם נפטרה לפני כ-20 שנה, במהלך עליה לרגל למכה.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות או רישומים קודמים.

הנאשם נטל אחריות על מעשיו והסביר אותם בתחושת תסכול וחוסר אונים שחש במהלך האירוע. עם זאת, התרשם שירות המבחן, כי הוא מתקשה לבחון באופן ביקורתי את דפוסיו הבעייתיים.

שירות המבחן התרשם, כי התנהגות הנאשם במהלך האירוע נושא כתב האישום, היא חריגה כלפיו.

הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן.

שירות המבחן התרשם, כי ההליך הפלילי היווה גורם מרתיע בעבור הנאשם.

בסימום של התסקיר, בא שירות המבחן בהמלצה להסתפק בעונש של עבודות במסגרת צו של"צ כן להימנע מהרשעת הנאשם בדין, בשל כך שהרשעתו עלולה לגרום לקטיעת עבודתו במשטרה.

טענות הצדדים

המאשימה טענה, כי המדובר באירוע שהיה בו כדי לפגוע פגיעה קשה באמון הציבור במערכות אכיפת החוק.

המאשימה טענה למתחם ענישה, שנע בין עונש מאסר צופה פני עתיד ועל מספר חדשי מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות.

עוד נטען, כי נסיבות העבירה, במקרה דנן, אינן מאפשרות ביטול ההרשעה.

על אף שבמסגרת ההסדר, הגבילה המאשימה, כאמור, עתירתה העונשית למאסר בפועל בן 6 חדשים, לריצוי בדרך של עבודות שירות, הרי לאחר שהוגש התסקיר מטעם שירות המבחן, הסתפקה המאשימה, בסופו של דבר, בעתירה לעונש מאסר צופה פני עתיד, ולחיוב הנאשם בעבודות במסגרת צו של"צ. עוד עתרה המאשימה לחייב הנאשם בעונש של פיצוי לפקח נפגע העבירה.

ההגנה הדגישה את נטילת האחריות על ידי הנאשם והודאתו באשמה.

ההגנה טענה, כי תחילה לא סברה המחלקה לחקירות שוטרים, להגיש כתב אישום נגד הנאשם וההחלטה נתקבלה רק לאחר ערר על סגירת התיק.

ההגנה טענה, כי לא נגרם נזק כתוצאה מהעבירה.

ההגנה בקשה להימנע מהרשעת הנאשם בדין, בהיותה עלולה להביא לסיום שירותו במשטרה.

במסגרת טיעוניה - הציעה ההגנה להפקיד סך בן 10,000 ₪, אשר יועבר כתרומה לגוף העוסק בשמירת הטבע. סך זה הופקד על ידי הנאשם, טרם מתן פסק הדין.

בדברו האחרון, סיפר הנאשם על השתלשלות חייו. הביע חרטה על מעשיו. סיפר על תחושות אי הוודאות מאז הסתבכותו בעבירה. מסר, כי ידוע לו שהתנהג בצורה מטופשת וכי הפיק הלקחים הנדרשים וכיום לא ישוב על התנהגות כזו, אלא אם יתקל בסיטואציה דומה, יעצור ויחשוב כיצד להגיב.

דין והכרעה

העבירה שעבר הנאשם - יש בה משום פגיעה באמון, שניתן לנאשם במסגרת שירותו ברשויות אכיפת החוק.

ודוק: כשוטר, חב הנאשם חובת אמון מוגברת לציבור ועליו אף להיות מודע לחובותיו על פי חוק, יותר מאשר אזרח רגיל. אשר לחובת האמון המוגברת המוטלת על שוטרים - ראו בג"צ 7074/03 **סויסה נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מ"ח(2) 749. בהתנהגותו, חרג הנאשם ממסגרתה של חובת אמון זו.

בית המשפט מקבל את מתחם הענישה שהוצע מטעם המאשימה בטיעוניה, קרי: בין עונש צופה פני עתיד ועד עונש

מאסר בפועל, בן מספר חדשים, אשר יכול שירוצה בדרך של עבודות שירות. זאת, בגין עבירה זו, בנסיבותיה. ראו ת.פ. (עכו) 1509/07 **מדינת ישראל נ' וסים** (שוטר נטל תעודה מזהה מאזרחית שעצר במסגרת פעילותו; נטל את מספר הטלפון שלה; התקשר אליה וביקש ממנה להיפגש עמו ביחידות - נדון לעונש של מאסר מותנה); עפ"ג (מחוזי באר-שבע) 6700/09 **אלזם נ' מדינת ישראל** (שוטר נטל תעודות זהות של שני אזרחים, קרע אותם ועיכב אותם, שלא לצורך - בית המשפט המחוזי, כערכאת ערעור, אישר עונש של מאסר מותנה); עפ"ג 31263-11-17 **ציונג נ' מדינת ישראל** (שוטר הורשע בעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה בשל הפעלת כוח בלתי מידתי במהלך הפגנה. נדון לעונש צופה פני עתיד וכן לעונש במסגרת צו של"צ).

מתחם זה, הוא גם המתחם אשר סוכם בין הצדדים, במסגרת ההסדר.

אשר לענישה הספציפית שתושת על הנאשם - למעשה, לנוכח המלצת שירות המבחן, אין עוד מחלוקת בין הצדדים בנוגע לעונש המרכזי שיושת על הנאשם, בעולם המעשה, קרי: עונש עבודות במסגרת צו של"צ. עוד אין מחלוקת על כך שיושת עיצום כספי משמעותי, אם כפיצוי ואם כתרומה למטרה ציבורית ראויה בתחום ההגנה על חיות הבר. המחלוקת בין הצדדים נסובה סביב שאלת הרשעת הנאשם בדיון.

לעניין זה, תוך שבית המשפט לוקח בחשבון חובת האמון המוגברת המוטלת על הנאשם כשוטר ואף את השיקולים של תדמיתה של מערכת אכיפת החוק וחשיבותו הרבה של אמון הציבור בה - מוצא, כי במקרה דנן, נתקיים צירוף נסיבות מיוחד, אשר מטה את הכף לטובת קבלת עתירת ההגנה, המתלכדת עם המלצת שירות המבחן, ולהורות על ביטול הרשעת הנאשם בדיון.

המדובר בנאשם, אשר חרף נתוני פתיחה שאינם קלים, בחר להתנדב לשירות קרבי משמעותי בצה"ל וכן לשרת שירות משמעותי במשטרה, גם כן במסגרת קרבית, במשמר הגבול.

המדובר במי שמשרת במשך שנים רבות, ללא רבב, ואף התקדם לדרגת קצונה.

התבחינים העדכניים, אשר נקבעו בפסיקת בית המשפט העליון בנוגע לביטול הכרעת דין מרשיעה, הם שניים: האחד, האם העבירה, על פי טיבה, מאפשרת דיון בשאלת ביטול ההרשעה בכל הנוגע למסר הערכי שיוקרן לציבור; השני - האם עלה בידי ההגנה להצביע על פגיעה קשה ובלתי מידתית בעתידו התעסוקתי של הנאשם ובפרנסתו.

במקרה דנן, מוצא בית המשפט, כי התשובה לשתי השאלות הללו - חיובית.

בנוגע לאירוע עצמו - לאחר תיקון כתב האישום, המדובר באירוע שהוא על גבול האירוע המשמעותי. למעשה, המדובר בוויכוח של הנאשם עם נציגי מערכת אחרת העוסקת באכיפת החוק, עמם נהג לעבוד, קודם לכן, בשיתוף פעולה (כפי העולה מסעיף 5 לפרק העובדות בכתב האישום). הוויכוח התלהט וההשפלה שחש הנאשם מכך, שנציגי הרשות האחרת

- פקחי רשות הטבע והגנים - ביקשו לעכבו וחשדו בו בעבירה - הביאוהו לחצות את הגבולות, להתנהג בעזות מצח ואף להתקשר למשטרה, בבקשת "סיוע", תוך שמסלף הצגת מצב הדברים. עם זאת, בסופו של דבר, המדובר בוויכוח, ותו לא. במסגרת הוויכוח הוחלפו דברים ומעבר לדברי רהב או דברים של עזות מצח כמו גם ההצגה המסולפת או המוגזמת של הדברים - לא נקט הנאשם, פעולה כלשהי, בעולם המעשה, ובסופו של דבר קיבל עליו את מרות הפקחים. כך גם בשיחה, נושא סעיף 9 לכתב האישום, בה ניסה לשכנע את היחידה החוקרת להשיב לידיו את מכשיר הטלפון הנייד.

המדובר באירוע שאינו נוגע באופן ישיר לשירותו של הנאשם והעבירה לא נעברה במסגרת פעילות משטרתית או לוחמתית.

בנסיבות אלה, מוצא בית המשפט, כי תוצאה של ביטול ההרשעה, אינה מחוץ למסגרת הדיון, ככל שמדובר בעבירה, בנסיבותיה.

בכל הנוגע לנסיבותיו של הנאשם עצמו - מוצא בית המשפט, כי הרשעתו בדין עלולה להביא לפגיעה, שתהיה בלתי מידתית.

המדובר באירוע נקודתי, אשר שירות המבחן, התרשם, כי הוא חריג ביחס לאורח חייו של הנאשם.

בית המשפט התרשם מחרטתו הכנה של הנאשם ומכך שהפיק הלקחים הנדרשים.

אל מול אותה מעידה שהתמצתה, בסופו של דבר, בחילופי דברים בלבד, יש להניח, על כף המאזניים השניה, כ-26 שנה של שירות מסור, לטובת החברה ולטובת המדינה, הן בצה"ל והן במשטרת ישראל.

בשאלת המסר שיועבר הציבור, יש לקחת בחשבון, היות הנאשם בגדר דוגמה לבני היישוב בו מתגורר, של אדם שהשתלב בחברה ותורם למדינה.

ביום פקודה, מן הראוי לקחת בחשבון המאמצים הרבים שעשה הנאשם כדי לטפס ולהגיע לעמדתו הנוכחית, כלעומת נקודת המוצא בה גדל ובה חונך ובית המשפט אינו מוצא, כי החריגה שחרג הנאשם מהשורה - מצדיקה פגיעה כה דרסטית, הן בעתידו המקצועי והן בדימויו העצמי, עד כדי תיוגו כפורע חוק.

לאור האמור, נכון בית המשפט, ליתן לנאשם זה הזדמנות ומתוקף סמכותו של בית המשפט בהתאם להוראות סעיף 192א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, יורה על ביטול הכרעת הדין המרשיעה מיום 18/03/18.

על מנת להמחיש לנאשם חומרתה של הפרת האמון מצדו - מוצא בית המשפט לחייב הנאשם בעבודות של"צ בהיקף נרחב יותר מזה שהומלץ על ידי שירות המבחן.

סוף דבר, מבלי להרשיע הנאשם בדין, יחויב כדלקמן:

א. הנאשם ירצה עבודות של"צ בהיקף של 400 שעות, בהתאם לתכנית השל"צ שתגובש ע"י שירות המבחן ותוגש לבית המשפט בתוך 30 יום מהיום. על הנאשם להתייצב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן, לקבלת הוראות בנוגע לריצוי עבודות השל"צ. הנאשם מוזהר, כי אי התייצבות לריצוי עבודות השל"צ, או אי שיתוף פעולה בנוגע לריצוי - עלול להביא להפקעת צו השל"צ ולדיון מחדש בשאלת העונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך;

ב. הנאשם יחתום התחייבות על סך 10,000 ₪ להימנע מכל עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז 1977, פרק ט' סימן ד', וזאת למשך שנה מהיום. ההתחייבות תיחתם עוד היום. לא תיחתם ההתחייבות - תישקל נקיטה בצעדים לפי פקודת בזיון בית המשפט;

ג. סך בן 10,000 ₪, שהופקד על ידי הנאשם בתיק בית המשפט, על פירותיו, יועבר, לבקשת ההגנה, כתרומה למרכז הישראלי לשיקום חיות בר, בהתאם לפרטים הנקובים בהודעת ההגנה מיום 13/12/18, אשר הוגשה לתיק בית המשפט.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, כ"ה שבט תשע"ט, 31 ינואר 2019, במעמד הצדדים.